

2009. március 24., kedd

Európai kezdeményezés a mikrohitel fejlesztésére a gazdasági növekedés és a foglalkoztatás támogatása érdekében

P6_TA(2009)0166

Az Európai Parlament 2009. március 24-i állásfoglalása a Bizottságnak szóló ajánlásokkal a gazdasági növekedés és a foglalkoztatás támogatása érdekében a mikrohitel fejlesztésére irányuló európai kezdeményezésről (2008/2122(INI))

(2010/C 117 E/14)

Az Európai Parlament,

- tekintettel a „Gazdasági növekedés és a foglalkoztatás támogatását célzó mikrohitel fejlesztésére irányuló európai kezdeményezés” című 2007. december 20-i bizottsági közleményre (COM(2007)0708),
- tekintettel a pénzügyi szolgáltatásokra vonatkozó szakpolitikáról (2005–2010) szóló bizottsági fehér könyvről ⁽¹⁾ készült, 2007. július 11-i állásfoglalására és különösen annak 35. cikkére,
- tekintettel a Bizottság 2003. május 6-i 2003/361/EK ajánlására ⁽²⁾ a mikro-, kis- és középvállalkozások fogalmának meghatározásáról,
- tekintettel a „Közös cselekvések a növekedésért és a foglalkoztatásért: a Közösségi lisszaboni programja” című 2005. július 20-i bizottsági közleményre (COM(2005)0330),
- tekintettel a „Kohéziós politika a növekedés és a foglalkoztatás támogatására: közösségi stratégiai iránymutatások a 2007–2013 közötti időszakra” című, 2005. július 5-i bizottsági közleményre (COM(2005)0299),
- tekintettel „A tagállamok és a régiók az EU kohéziós politikája segítségével valósítják meg a növekedést és foglalkoztatást célzó lisszaboni stratégiát 2007 és 2013 között” című, 2007. december 11-i bizottsági közleményre (COM(2007)0798),
- tekintettel „A 2008–2010-es lisszaboni közösségi programról szóló javaslat” című 2007. december 11-i bizottsági közleményre (COM(2007)0804),
- tekintettel a versenyképességi és innovációs keretprogram (2007–2013) létrehozásáról szóló, 2006. október 24-i 1639/2006/EK európai parlamenti és tanácsi határozatra ⁽³⁾,
- tekintettel a „Gondolkozz előbb kicsiben!” – Európai kisvállalkozói intézkedéscsomag: „Small Business Act” című 2008. június 25-i bizottsági közleményre (COM(2008)0394),
- tekintettel a hitelintézetek tevékenységének megkezdéséről és folytatásáról szóló 2006. június 14-i 2006/48/EK európai parlamenti és tanácsi irányelvre (átdolgozott szöveg) ⁽⁴⁾, valamint a Bizottság a 2006/48/EK és a 2006/49/EK irányelvnek a központi hitelintézetek kapcsolt bankjai, egyes szavatoló-tőke-elemek, nagykockázat-vállalások, felügyeleti szabályok és válságkezelés tekintetében történő módosításáról szóló 2008. október 1-jei európai parlamenti és tanácsi irányelvre irányuló javaslatára (COM(2008)0602),

⁽¹⁾ HL C 175. E, 2008.7.10., 392. o.

⁽²⁾ HL L 124., 2003.5.20., 36. o.

⁽³⁾ HL L 310., 2006.11.9., 15. o.

⁽⁴⁾ HL L 177., 2006.6.30., 1. o.

2009. március 24., kedd

- tekintettel a pénzügyi rendszereknek a pénzmosás, valamint terrorizmus finanszírozása céljára való felhasználásának megelőzéséről szóló, 2005. október 26-i 2005/60/EK európai parlamenti és tanácsi irányelvre ⁽¹⁾,
 - tekintettel az EK-Szerződés 87. és 88. cikkének a csekély összegű (*de minimis*) támogatásokra való alkalmazásáról szóló, 2006. december 15-i 1998/2006/EK bizottsági rendeletre ⁽²⁾,
 - tekintettel az EK-Szerződés 87. és 88. cikkének a mezőgazdasági termelőágazatban nyújtott csekély összegű (*de minimis*) támogatásokra való alkalmazásáról szóló, 2007. december 20-i 1535/2007/EK bizottsági rendeletre ⁽³⁾,
 - tekintettel a vízügyi, energiaipari, közlekedési és postai ágazatban működő ajánlatkérők beszerzési eljárásainak összehangolásáról szóló, 2004. március 31-i 2004/17/EK európai parlamenti és tanácsi irányelvre ⁽⁴⁾,
 - tekintettel az építési beruházásra, az árubeszerzésre és a szolgáltatásnyújtásra irányuló közbeszerzési szerződések odaítélési eljárásainak összehangolásáról szóló, 2004. március 31-i 2004/18/EK európai parlamenti és tanácsi irányelvre ⁽⁵⁾,
 - tekintettel a mikrohitelről szóló 2008. május 8-i nyilatkozatára ⁽⁶⁾,
 - tekintettel az EK-Szerződés 192. cikkének második bekezdésére,
 - tekintettel eljárási szabályzata 39. és 45. cikkére,
 - tekintettel a Gazdasági és Monetáris Bizottság jelentésére és a Költségvetési Bizottság, az Ipari, Kutatási és Energiaügyi Bizottság, a Jogi Bizottság és a Nőjogi és Esélyegyenlőségi Bizottság véleményére (A6-0041/2009),
- A. mivel a Bizottság jelenlegi meghatározása szerint a mikrohitel 25 000 eurót meg nem haladó összegű hitel, és a 2003/361/EK ajánlás meghatározza, hogy a mikrovállalkozások olyan vállalkozások, amelyek maximum 10 főt foglalkoztatnak és éves forgalmuk vagy mérlegük nem haladja meg a 2 millió eurót; mivel ezek a meghatározások nem tűnnek helyénvalónak az összes nemzeti piacon és nem teszik lehetővé, hogy egyértelmű különbséget tegyenek a mikrovállalkozásoknak nyújtott mikrohitel és a mikrokölcsönök között, valamint a nem bankképes hitelfelvevőknek nyújtott mikrohitel és a bankképes mikrovállalkozásoknak nyújtott mikrohitel között;
- B. mivel a megfelelő finanszírozáshoz való bonyolult hozzáférést gyakran sorolják a vállalkozói kedv egyik nagy akadályozójának, és mivel jelentős kielégítetlen potenciális mikrohiteligény van az Európai Unióban;
- C. mivel a Bizottság nem teljesítette a Parlament 2007. július 11-i állásfoglalásában megfogalmazott arra vonatkozó kérést, hogy készítsen a mikrofinanszírozásról szóló cselekvési tervet, koordinálja a különböző politikai intézkedéseket, és optimális módon használja az Európai Unió és a harmadik országok legjobb gyakorlatait;
- D. mivel a Parlament 2008-ban sorozatban második éve szavazott meg pénzügyi támogatást a „kedvezőbb környezet elősegítése Európában a mikrohitel számára” elnevezésű kísérleti projekt folytonosságának biztosítására, és mivel ezt a támogatást hasznosítani lehetne a kezdőtőke céljaira szolgáló saját források biztosítására, bár a Bizottság fent említett 2007. december 20-i közleménye nem hivatkozik erre a támogatásra;

⁽¹⁾ HL L 309., 2005.11.25., 15. o.

⁽²⁾ HL L 379., 2006.12.28., 5. o.

⁽³⁾ HL L 337., 2007.12.21., 35. o.

⁽⁴⁾ HL L 134., 2004.4.30., 1. o.

⁽⁵⁾ HL L 134., 2004.4.30., 114. o.

⁽⁶⁾ Elfogadott szövegek, P6_TA(2008)0199.

2009. március 24., kedd

- E. mivel számos jellemző megkülönbözteti a mikrohitelt a hagyományos hiteltől, beleértve a kis- és középvállalkozásoknak nyújtott hitelektől, és mivel a hagyományos hitelekért folyamodó vállalkozások igényeinek általában különböző pénzüzetek tesznek eleget, és mivel szem előtt kell tartani a szabályozás végső célját, hogy minden állampolgár részt vehessen a formális pénzügyi rendszerekben;
- F. mivel a mikrohitel magasabb működési költségeket von maga után, a kölcsön alacsony mértéke, az (elegendő) garancia hiánya és a magas kezelési költségek miatt;
- G. mivel a mikrohitelüzlet innovatív és szubjektív elemeket tartalmaz, mint például az alternatív garancia-feltételek, vagy a garancia-feltételek elhagyása, illetve a hagyományostól eltérő hitelképességi értékelési módszerek, és számos esetben nemcsak profitszerzési céllal ítélik oda, hanem összetartást elősegítő célja is van azáltal, hogy megpróbálja a hátrányos helyzetűeket (újból) beilleszteni a társadalomba;
- H. mivel a mikrohitel alapvetően kicsik, azonban általában a rövid lejáratú idejükből fakadó „újrahasznosítás” lehetősége miatt (visszafizetés után újabb ilyen kölcsön ítélt meg) megsokszorozódik hatásuk; mivel az arra vonatkozó célkitűzést szem előtt kell tartani, hogy a kedvezményezettek vissza-integrálódnak a klasszikus banki rendszerekbe;
- I. mivel számos szolgáltató nyújthat mikrohitelt, vagy könnyítheti meg a finanszírozáshoz való hozzáférést, mint például informális pénzügyi szolgáltatók (személyek közötti engedélyezett hitelezés), a tagok tulajdonában álló szervezetek (pl. hitelszövetkezetek), nem kormányzati szervezetek, kölcsönös és segélyegyesületek, közösségi fejlesztési pénzügyi intézetek, garanciabankok és -alapok, megtakarítási, szövetkezeti és kereskedelmi bankok, és mivel e különböző szolgáltatók között az együttműködés eredményes lehet;
- J. mivel el kell ismerni az uniószerre működő pénzügyi szolgáltatók – például a tagok betétjeit mikrohitelre felhasználó, nem banki jellegű hitelszövetkezetek – egyedi szerkezetét, és az egyéni szerkezetnek nem szabad eleve kizárnia e szolgáltatókat a vonatkozó mikrohitel-finanszírozási programokból;
- K. mivel mivel a jelenlegi pénzügyi válság és ennek a gazdaság egészére való lehetséges kihatása megmutatja a komplex pénzügyi eszközök hátrányait, valamint annak szükségességét, hogy fontolóra vegyék, miként lehetne javítani a hatékonyságot és nyitva tartani a vállalkozásfinanszírozás összes lehetséges csatornáját a likviditási válság miatt bekövetkezett csökkent tőkehozzáférés esetén, különösen a gazdaságilag és szociálisan hátrányos helyzetben lévő régiókban, és ugyanakkor hangsúlyozza a helyi fejlődésre összpontosító, erős helyi kapcsolatrendszerrel rendelkező és az összes gazdasági szereplőnek teljes banki szolgáltatásokat nyújtó intézmények szerepét;
- L. mivel a vállalkozói kedvet ösztönözni kell;
- M. mivel mindent meg kell tenni a mikrovállalkozások szabályozási terheinek a legszükségesebbekre történő csökkentésére, és kéri a Bizottságot, hogy e szerint járjon el;
- N. mivel a kamatláb plafonja elriaszthatja a kölcsönadókat a mikrohitel nyújtásától, ha ilyen korlátozások megakadályozzák őket abban, hogy fedezni tudják a kölcsön költségeit;
- O. mivel a mikrohitel támogatásának elsődleges szerepet kell játszania a felülvizsgált lisszaboni stratégiában;
- P. mivel az esetek nem elhanyagolható részében az EU kohéziós politikája keretében a forrásokat kis családi vállalkozások létrehozása céljából igénybe venni szándékozó személyek nehézségekkel szembeüthetnek az előírt társfinanszírozás előteremtésekor;
- Q. mivel a hátrányos helyzetűeket – mint például a (régóta) munkanélküliek, a szociális ellátástól függők, a bevándorlók, az etnikai kisebbségek, mint például a romák, a nem hivatalos gazdaságban tevékenykedők, vagy a hátrányos vidéki területeken élők és a nők – kell a mikrohitelről szóló európai kezdeményezések középpontjába helyezni;

2009. március 24., kedd

- R. mivel a magánszereplők bevonását a lehetséges mértékben ugyan biztosítani kell, az állami szerepvállalás elengedhetetlen a mikrohitelüzletben;
 - S. mivel számos mikrohitel-támogatási elemet tartalmazó európai uniós kezdeményezés létezik, és egy ezeket egységes rendszerbe foglaló megfelelőbb és összehangoltabb megközelítésre hasznos lenne;
 - T. mivel alapvető a mikrovállalkozások alapítói számára a vállalkezési támogatáshoz (mint képzés, tanácsadás és kapacitásbővítés) való hozzáférés, és a képzést kötelezővé kellene tenni minden mikrohitel-feltevő számára; és mivel a fogyasztók pénzügyi ismereteinek javítását és a felelős hitelezést minden mikrofinanszírozási intézmény (MFI-k) politikájának fontos részévé kellene tenni;
 - U. mivel a mikrohitelek lehetséges kedvezményezettjeinek többek között a hitel-megállapodásra, a vállalkozás létrehozására, a követelésbehajtásra, a szellemi és az ipari tulajdonjogok megszerzésére és hasznosítására vonatkozóan megfelelő jogi tanácsadásban kell részesülniük, különösen ha az érintett mikro-vállalkozásnak szándékában áll, illetve lehetősége van az Európai Unió másik tagállamaiban is vállalkozást létrehozni;
 - V. mivel a potenciális kölcsönfelvevők hiteladataihoz történő hozzáférés megkönnyítené a mikrohitelek odaítélését;
 - W. mivel támogatni kell a mikrohitelekkel kapcsolatos kutatást és a legjobb gyakorlatok cseréjét pl.: a mikrohitelek odaítélésére, biztosítékaira és a velük járó kockázatok csökkentésére vonatkozó innovatív technikák terén, abban a mértékben és annak megfelelően, hogy milyen célcsoporttal működnek az ilyen megközelítések európai uniós szinten;
 - X. mivel meg kell vizsgálni a közvetítők szerepét a visszaélések megakadályozása, valamint a hitelezők elszámoltathatóságának megteremtését szolgáló alternatív módszerek (pl. az egyenrangú szereplők támogató csoportjai) megfontolása érdekében;
 - Y. mivel létre kell hozni a nem banki MFI-k európai uniós keretrendszerét, és a Bizottságnak olyan mechanizmust kell kidolgoznia a mikrohitelvezés támogatására, amely semleges marad az említett mikrohitel-szolgáltatók között;
 - Z. mivel nem szabadna kizárni az állandó lakcímmel vagy személyi azonosságot igazoló dokumentumokkal nem rendelkező személyeket a mikrohitel-szerzésből a pénzmosás és a terrorizmus finanszírozásának megelőzésére irányuló jogszabályok következtében;
 - AA. mivel át kell alakítani az EK versenyszabályait, csökkentendő a mikrohitelek megadásának akadályait;
 - AB. mivel az EK közbeszerzésre vonatkozó szabályainak segítenie kell a mikrohitel-felvevőket,
1. kéri a Bizottságot, hogy nyújtson be a Parlamentnek az EK-szerződés 44. cikke, 47. cikke (2) bekezdése vagy 95. cikke alapján jogalkotási javaslatot vagy javaslatokat az alábbi ajánlásokban részletesen megfogalmazott kérdésekben;
 2. megerősíti, hogy az ajánlások tiszteletben tartják a szubszidiaritás elvét és a polgárok alapvető jogait;
 3. úgy véli, hogy adott esetben a kért javaslat vagy javaslatok pénzügyi kihatását az Európai Unió költségvetési kereteiből kell fedezni;
 4. utasítja elnökét, hogy továbbítsa ezt az állásfoglalást és a kapcsolódó részletes ajánlásokat a Bizottságnak, a Tanácsnak, valamint a tagállamok kormányainak és parlamentjeinek.

2009. március 24., kedd

MELLÉKLET

MELLÉKLET AZ ÁLLÁSFOGLALÁSHOZ: A KÉRT JAVASLAT TARTALMÁRÓL SZÓLÓ RÉSZLETES AJÁNLÁSOK

1. 1. ajánlás: a mikrohiteltek tudatosításáról

Az Európai Parlament megítélése szerint az elfogadandó jogszabály(ok)nak a következők szabályozására kell irányulnia:

- a) A Bizottságnak gondoskodnia kell a mikrohitel fogalmának a pénzügyi intézetekről szóló megfelelő statisztikákba és jogszabályokba történő bevezetéséről. A mikrohitelről szóló statisztikáknak figyelembe kell venniük a tagállamok egy főre jutó GDP-jére vonatkozó adatokat, és különbséget kell tenniük az önálló vagy családi alapú, illetve a családon kívüli alkalmazottakat is foglalkoztató vállalkozások között, hogy lehetővé tegyék az előbbi pozitív megkülönböztetését.
- b) A Bizottságnak fel kell kérnie a tagállamokat, hogy szabványosítsák a mikrohiteltek statisztikai bemutatását, beleértve az adatok nem, életkor és etnikai származás szerinti bontásban történő gyűjtését és elemzését.
- c) A Bizottságnak közösségi stratégiát kell kidolgoznia az önfoglalkoztatás előmozdítására alternatívaként a keresetből történő megélhetésre, különösen a hátrányos helyzetű célcsoportok számára a munkanélküliségtől való megmenekülés lehetőségeként.
- d) A Bizottságnak fel kell kérnie a tagállamokat, hogy biztosítsanak adókedvezményeket a mikrohitel-üzletágban részt vevő magánszereplők számára.
- e) A Bizottságnak fel kell kérnie a tagállamokat, hogy korlátozzák a felső kamatláthatár alkalmazását a fogyasztói kölcsönökre; ugyanakkor lehetővé kell tenni, hogy a tagállamok olyan mechanizmusokat alkalmazhassanak, amelyek kizárják a kiemelkedően magas kamatokat.
- f) A Bizottságnak – a legutóbbi másodlagos jelzáloghitel-válság fényében – elemeznie kellene a közvetlen mikrohitel-formák előnyeit és hátrányait az értékpapírosított hiteleszközökkel szemben.
- g) A Bizottságnak kérnie kell a tagállamokat, hogy a felülvizsgált lisszaboni stratégia növekedésre és a foglalkoztatásra vonatkozó integrált iránymutatásaival kapcsolatos nemzeti reformprogramjukról szóló éves jelentésükben különös tekintettel készítsenek elemzést és tájékoztatást a mikrohitelre vonatkozó erőfeszítéseik és eredményeik vonatkozásában. A Bizottságnak éves helyzetjelentésében külön ki kell térnie a mikrohitelre.

2. 2. ajánlás: az EU-finanszírozásról

Az Európai Parlament megítélése szerint az elfogadandó jogszabály(ok)nak a következők szabályozására kell irányulnia:

- a) a Bizottság a következőkkel kapcsolatos projekteket (társ)finanszírozza, azzal a feltétellel, hogy az ilyen finanszírozás a hitelezéshez közvetlen hozzáféréssel nem rendelkező, a tagállamok által saját hatáskörükben általában hátrányos helyzetű célcsoportokként meghatározott személyek és vállalkozások, (mint például a romák, a bevándorlók, hátrányos helyzetű vidéki térségekben élő emberek, bizonytalan foglalkoztatási helyzetben lévők és nők) számára rendelkezésre álló mikrohiteltek előmozdítására irányul:
 - i. garanciák nemzeti vagy EU-garanciaalapok általi biztosítása a mikrohitelt nyújtók számára;
 - ii. kiegészítő szolgáltatásként üzleti támogatási szolgáltatások nyújtása a mikrohitel-felvevők számára, vagy a mikrohitel-szolgáltatók vagy harmadik felek részéről, amelynek rendszeresen értékelt célirányos képzést kell tartalmaznia a mikrohitel-felvevők számára, az ilyen képzés a Strukturális Alapokból való finanszírozásának lehetőségével;
 - iii. a legjobb gyakorlatokra irányuló kutatás, illetve azok cseréje a működési téren, pl.: alternatív garanciára vonatkozó követelmények, hagyományostól eltérő hitelképességi értékelési módszerek, kockázatmérő rendszerek és a közvetítők szerepe tekintetében;
 - iv. honlap létrehozása, ahol a mikrohiteltek potenciális igénybevevői bemutathatják projektjeiket az őket hitellel támogatni szándékozók számára; továbbá
 - v. a mikrohitelfelvevőkről pozitív és negatív hiteladatokat tartalmazó, az egész Unióra kiterjedő adatbázis létrehozása.

2009. március 24., kedd

- b) A megkettőzés elkerülése érdekében a Bizottságnak
- i. egyetlen koordinációs egységet kell kijelölnie, amely egybevonja az összes mikrohitelt érintő európai uniós finanszírozási tevékenységet, továbbá
 - ii. csak abban az esetben kell (társ)finanszírozni projekteket, ha a mikrohitelt a társadalombiztosítási jogosultságok, mint a munkanélküli-juttatások, jövedelemtámogatás visszatartásával kombinálják, az üzleti szolgáltatást nyújtó elemzése alapján, akinek figyelembe kell vennie az üzlet által elért eredményeket és a nemzeti életszínvonal-minimumot.

3. 3. ajánlás: a banki és nem banki mikrofinanszírozási intézetekre (MFI-k) vonatkozó összehangolt közösségi keretről

Az Európai Parlament megítélése szerint az elfogadandó jogszabály(ok)nak a következők szabályozására kell irányulnia:

A Bizottságnak jogalkotási javaslatot kell előterjesztenie a banki és nem banki mikrofinanszírozási intézetekre vonatkozó közösségi keret létrehozására. A nem banki MFI-kre vonatkozó keretnek az alábbiakat kell magában foglalnia:

- a) a mikrohitelt biztosítók egyértelmű meghatározása, előírva, hogy nem gyűjtenek betéteket, ezért a 2006/48/EK irányelv értelmében nem minősülnek pénzüzeteknek;
- b) kizárólag hitelezési tevékenység folytatására vonatkozó képesség;
- c). továbbkölcsonzési képesség; továbbá
- d) összehangolt, kockázatalapú szabályozás az engedélyezésről, bejegyzésről, jelentéstételről és prudenciális felügyeletről.

4. 4. ajánlás: a 2005/60/EK irányelvről

Az Európai Parlament megítélése szerint az elfogadandó jogszabály(ok)nak a következők szabályozására kell irányulnia:

A Bizottságnak a 2005/60/EK irányelv felülvizsgálatakor az ügyfelekre vonatkozó, kellő gondossággal kapcsolatos előírások alóli különleges mentesség lehetővé tételével biztosítani kell, hogy az irányelvben foglalt rendelkezések nem képeznek akadályokat olyan személyek mikrohitelhez jutása előtt, akik nem rendelkeznek állandó lakcímmel vagy személyazonossági dokumentumokkal.

5. 5. ajánlás: az EK versenyszabályokról

Az Európai Parlament megítélése szerint az elfogadandó jogszabálynak a következők szabályozására kell irányulnia:

- a) A Bizottságnak a *de minimis* szabályok felülvizsgálatakor foglalkoznia kell az alábbiakkal:
 - i. a *de minimis* értékhatárai tagállamok közötti megkülönböztetése a mikrohitelt biztosítóknak nyújtott pénzügyi támogatás tekintetében;
 - ii. a mezőgazdasági ágazatban tevékenykedő vállalkozásnak nyújtott *de minimis* támogatás tekintetében fennálló megkülönböztetés eltörlése, amennyiben a támogatás mikrohitelhez kapcsolódik; továbbá
 - iii. az adminisztratív teher csökkentése, amennyiben a támogatás mikrohitelhez kapcsolódik;
- b) A Bizottságnak meg kell határoznia, hogy a mikrohitelt nyújtók, valamint adott esetben az ilyen intézeteknek nyújtott állami támogatások összhangban állnak-e a közösség versenyszabályaival.
- c) A Bizottságnak olyan szabályokat kell bevezetnie, amelyek a közbeszerzési eljárások során lehetővé teszik a mikrohitel-felvevők által biztosított áruk és szolgáltatások kedvezményes elbírásában részesítését.